

Maranathakerk 14 mei 2023 Jes 41:17-20 Johannes 16:16-24

Gemeente van Jezus Christus,

Een spannend boek houdt je aandacht vast, je kunt niet stoppen met lezen, je vergeet alles om je heen, je gaat veel te laat slapen, je móet weten hoe het afloopt. Je hoeft niet na te denken, het boek neemt je mee. Je leest het in één keer uit.

Zo'n boek lees je ook maar één keer. Straks bij de Bazaar zullen er weer stapels van liggen, voor op vakantie, heerlijk, nu alvast van harte aanbevolen.

Het evangelie van Johannes leest niet als een spannend boek. Het schiet niet op. Het staat van voor naar achter vol met dingen die je niet begrijpt. Binnen in het Evangelie wordt daar ook regelmatig over gemopperd: wat is dit, waar gaat dit over?

Het staat ook nog eens vol met herhalingen, zoals bijvoorbeeld 'die korte, kleine tijd'. Zeven keer in het schriftgedeelte van vandaag, en niet voor het eerst in het Evangelie.

Johannes tikt bij herhaling dezelfde thema's aan. Je denkt dat heeft hij toch al gezegd? Maar al lezend, door het geheel van het Evangelie, door die herhalingen heen, zie je dat er wel verschillen zijn. Het maakt uit tot wie het gezegd wordt en wanneer, en opeens merk je dat er iets bijgekomen is, onderweg verandert er iets, alsof het Evangelie bezig is, gaandeweg, je de ogen te openen.

Nog een kleine tijd en dan zien jullie me niet meer. Hier zegt Jezus het aan zijn leerlingen, in zijn afscheidswaarden. Het afscheid dat in het Johannes Evangelie zo belangrijk is, zoveel ruimte krijgt. Het afscheid dat begint wanneer Jezus opstaat van de maaltijd voor de voetwassing en eindigt met de waarden die hier onder me op de preekstoel staan.

'Nog even', staat hier in de afscheidswaarden en kunnen daarom verstaan waarden in de verbijstering, het verdriet, van de leerlingen om de spoedige kruisdood van Jezus. Het zou niet lang meer duren. Spoedig zou het 'einde verhaal' zijn, uitgedrukt als 'de wereld zal zich verheugen'. Daar zijn we vanaf.

De leerlingen krijgen een andere versie te horen, een ander deel twee van de zin. Geen einde verhaal. Nog even en jullie zien me niet meer, nog even en jullie zullen me zien. Nog even en je hebt verdriet, nog even en jullie hebben vreugde. Je zou dit kunnen lezen als de kortst mogelijke versie van het Paasverhaal, vervuld op de avond van de eerste Paasdag, waar de leerlingen, bijengepakt in die afgesloten ruimte, Jezus als de Levende in hun midden zien staan. Ze zien Hem, en ervaren vreugde.

'Zien' is in het evangelie van Johannes een kernthema, niet voor niets krijgt de genezing van de blindgeborene bij hem zo'n ereplaats. 'Zien' is nooit alleen zien met je lijfelijke ogen, zien is altijd ook verstaan, begrijpen, door en door beseffen wie je ziet.

Een draad van licht is dit door het Johannes Evangelie heen: zien is Jezus zien als degene die ons God de Vader doet zien. Hoe ingewikkeld dit evangelie ook lijkt, in de kern zou het wel eens

eenvoudig kunnen zijn, samengevat in deel twee van het zinnetje over die korte tijd: 'jullie zullen me zien'

Na een tijdje, dwz na zijn komende kruisdood, in dit evangelie aangeduid als verhoogd worden, verheerlijkt worden. Waarmee de kruisdood wordt uitgelegd als een verschrikking die vreugde in het verschiet heeft omdat het zijn leerlingen de ogen zal openen, voor wie Hij is: 'gezonden om ons de Vader te doen zien'.

De kerk heeft een traditie opgebouwd om enigermate eenduidig over kruis en opstanding te spreken. Termen als zonde en verzoening zijn ons bekend, zeker als oudere generatie. Maar het verhaal van Jezus is niet eenduidig. Elk Bijbel gedeelte doet een andere kant oplichten. Johannes spreekt op een heel eigen wijze over de komst van Jezus en de betekenis van zijn kruisdood. Het Johannes evangelie zet niet zwaar in op het verzoenend lijden van Christus, elders in het Nieuwe Testament gebeurt dat meer. Wanneer je op een eenduidige manier het verhaal van Jezus benadert, hoor je niet wat het ene of ander bijbelgedeelte aan eigens te zeggen heeft, je leest dan in de teksten in wat er op die plek wellicht niet staat.

En dan missen we de vreugde die van het Johannes Evangelie afspat. Er zit in dit evangelie een vogel van vreugde die wil opwieken. Bij Johannes gaat het niet zozeer over zaken als boete en bekering maar over onze bereidheid te willen zien, dat Jezus ons de Vader heeft doen zien. Als samenvatting van het Evangelie lijkt dit misschien niet groot genoeg, maar dit 'ziende worden' maakt zoveel uit dat het met een geboorte wordt vergeleken. In het beeld zijn we de vrouw die leven geeft, zij die een weg moet vinden door de pijn, en we zijn het kind dat geboren wordt, en voor het eerst, als nieuw, de wereld gaat zien. Geboren wordt tot een mens die God de Vader ziet in de Zoon die Hij gezonden heeft.

Er is geen evangelie dat zo de blijdschap uitzingt om wie Jezus is. Hij doet ons zien, Hij brengt ons binnen in de werkelijkheid van de Vader, van wie Jezus zegt: bij Hem kom ik vandaan, naar Hem keer ik terug.

In het allereerste begin van het evangelie wordt die geboorte-tot-zien al genoemd, en ook in het eerste grote gesprek dat Jezus voert, met Nicodemus, gaat het al over dit 'zien' als een geboorte, want zó anders is het dan wat je voor ogen hebt in de wereld. De dingen van God de Vader-, vanuit het Joh Ev kunnen we zeggen dat Jezus zijn leven heeft gegeven om ons die werkelijkheid te doen zien.

En dat terwijl we, zoals in de woorden hieronder op de preekstoel, midden in deze wereld staan. Met onze voeten op de aarde. Geen parallele werkelijkheid die ons denken benauwt, geen propaganda die wat we zien om-dwingt tot de gewenste versie. Ook niet anti-aards of anti-lichamelijk, alleen maar geestelijk, zoals wel eens gezegd wordt van Johannes. Voor het enige evangelie van de vier dat ons leert het Avondmaal te vieren door elkaars voeten te wassen, is 'niet-aards' het laatste dat van toepassing is. Zo aanrakend is de Johannes versie van het

Avondmaal dat het ons in de kerk te bar wordt en we doen het dus ook niet. Brood en wijn, dat lukt nog wel maar die voeten... alleen de Paus wast voeten, op Witte Donderdag.

Aan aardsheid, emotie, menselijkheid, nabijheid, is er in dit evangelie opvallend veel te vinden. Liefde en vriendschap, samen eten, brood en wijn en vis, Maria, Marta, Lazarus, tranen, nabijheid, omhelzing. Tot Maria van Magdala zegt de opgestane Jezus in de tuin, laat me maar los, ik ben nog niet weg, ga maar naar de broeders en vertel. ze gaat en roept: Ik heb de Heer gezien!

Niemand heeft ooit God gezien schrijft het Johannes evangelie al in het allereerste hoofdstuk. Hij die onder ons was heeft Hem ons doen zien. In de diepe ervaring van mensen die Hem na zijn kruisdood als de Levende hebben gezien wil Johannes ook ons tot zienden maken.

Die niet uit de wereld weg lopen.

Hoe dat werkt horen we in die aanmoediging tot bidden, ook dat in herhaling. Vragen om uitleg, om iets te begrijpen, en vragen dat iets gebeurt. Doe het maar. Dan gaat je denken open. Dan word je verwachtingsvol, niet bang voor de antwoorden, of wel bang, maar moedig genoeg om de antwoorden onder ogen te zien. Wat wil je weten, waar ben je nieuwsgierig naar?

Bidden maakt open, hoopvol, benieuwd. Wie Jezus als de Levende heeft gezien heeft daar reden toe. En het doet pijn, want de wereld klopt daar niet mee. In de Jesaja lezing hebben mensen geen moed meer, het is God zelf die mensen bewust maakt van hun dorst, de ogen van hun hart weer vertrouwd maakt met water en bomen in een variatie en rijkdom waar ze zelf nooit opgekomen zouden zijn. Hij oefent onze verbeeldingskracht, kijk maar, naar wat er aan het gebeuren is.

Het visioen is er bij Jesaja en het is er bij Johannes, dat mensen iets gaan zien van de dingen van God, en dat terwijl je midden in de wereld staat. Die pijn van toen, de pijn van nu, is niet vergeten,

Een wonder is het als een mens haar hoofd optilt en verwachtingsvol, uitziet.

Johannes. Geen spannend boek. Hoe het afloopt vertelt Johannes al aan het begin. Hij herhaalt, dezelfde thema's, steeds een laagje dieper, hoger, spiralend, het gaat over Jezus en gaandeweg merk je hoe zeer het over ons gaat.

Een boek voor mensen die bereid zijn om dorst te voelen, ziende te willen worden. Een boek voor mensen die de pijn en de vreugde van de hoop willen verdragen.

Amen

Maranathakerk Den Haag, Erika van Gernerden